ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבה. והא דמסיק פ"ק דשבת (דף ז.) גבי הדדיק פת בתנור דמין מומרים לאלם מטח בשביל שיזכה חבדך הכא שאני שהוא גורס לו לעבור שהוא מומר לו לקוט וסבור שעשרן ומיהו קשה דבפרק תמיד נשמט (פסחים דף נט.) אמר מין לך דבר שמתעכב מחר תמיד של בין הערבים אלא קטרת וגרות בכל השנה ופסח ומחוסר כפורים בערבי פסחים בלבד שטובל ומוכל פסחו לערב וקעבדי כהני מעשה דשלמה שאין בו כדת כדי שיקריב זה מנות עשה שיש בו כדת וכן אמר הכא בפרק בתרא (דף קג:) לכהן דעלתה לו יבלת מבעו מותבו לו בשביל כדי שיעשה עבודתו ואף ע"ג דאי נמי עבודתו היה מסור והתם לא שייכן לדיים דהם שהיה מדברנן ומומר ר"י שיש למלק בהיתה דהדדיק לפי שפשע שהדדיק סמוך למשיכה ומע"ג דהוי שוגג מיבעי ליה למסוקי מדעתיה מבל בהגך דלא פשע מידי שרי והא דשרי (גיטין דף נח:) בחליה שפחה וחליה בת מורין למחרכה כשנהגו בה מנהג הפקר מע"ג שעובר בעשה לא דמי פרישות דידהו למדדיק פת בתנור שמותו לא היה מוסק כלל מבל שפחה המסורה לעבדים ולבני מורין והיא להוטה אחר זוות מי אפשר שלא תבשיל בני אלם ודמו לאוסקן ועוד דהוה ליה כמלוה דרביס דלמאני (סה:) גבי ר' אליעזר ששיחרר עבדו להשלימו לעשרה מלוה דרביס שאני י: **מה** לי **למעלה** מה לי **למטה**. השתא לאבתי לא מסיק מדעתיה לאתי בתרי בתרי הוי מצי לאקשויי דדין למעלה ודין למטה לא יהיה עירוב מסוס דמשתמש באילן אלא בדפיך כיון למטה הוי עירוב ולא אוסקא לן במה שמשתמש באילן למעלה נמי ליהוי עירוב דהוא ועירובו במקום אחד הן. ואקשינן והא המשתמש באילן. ושנינן מתני' רבי היא, ותשמיש באילן משום שבות הוא, דתנן אילו הן (משתי) [משום] שבות לא עולין באילן בו', ורבי סבר בל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות, וקניית העירוב בין השמשות הוא. והנה בין השמשות לא היה אסור להשתמש באילן שנמצא אותה העת שקנה עירוב הוא ועירובו במקום אחד. אמר להו רב נחמן לר' (אחא) חייא בר אבא ולר' (יוסי) [אסי] ולרבא בר נתן ישרי, וכן אמר שמואל וכי כולי האי אתון קבעי פותרא בגמ'. **אמר רבא לא שנו אלא באילן** העומד חוץ לעיבורא של עיר, אבל בתוך עיבורא של עיר אפילו למעלה מעשרה עירובו עירוב, דעיר כמאן (דמידליא מיא) [דמליא דמיא]. אי הכי חוץ לעיבורה של עיר נמי (דקא) [דהא] אמר רבא המניח עירובו יש לו ד' אמות, הויא רשות היחיד ורשות היחיד עולה עד לרקיע. ושנינן הכא באילן הנוטה חוץ לד' אמות עסקינן

סבר אותו חבר אוכל ואינו צריך לעשר דודאי עישורי מעשר ההוא חבר קמא עילויה ורבן שמעון בן גמליאל אומר לא יאכל עד שיעשר לפי [ו] שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ואמר ליה רבי מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ואל יאכילו עמי הארץ טבלים במאי קמיפלגי רבי סבר ניחא ליה לחבר דלעביד הוא איסורא [ז] קלילא ולא ליעבד עם הארץ איסורא רבה ורבן שמעון בן גמליאל סבר ניחא ליה לחבר דליעבד עם הארץ איסורא רבה ואיהו אפי' איסורא קלילא לא ליעבד: **מתני'** א נתנו באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב נתנו בבור אפילו עמוק מאה אמה עירובו עירוב: **גמ'** יתיב רבי חייא בר אבא ורבי אסי ורבא בר נתן ויתיב רב נחמן גבייהו ויתבי וקאמרי האי אילן דקאי היכא אילימא דקאי ברשות היחיד מה לי למעלה מה לי למטה [ח] רשות היחיד עולה עד לרקיע ואלא דקאי ברשות הרבים דמתבוין לשבות היכא אילימא דנתכוון לשבות למעלה הוא ועירובו במקום אחד הוא אלא [ט] נתכוון לשבות למטה והא קא משתמש באילן דעולם דקאי ברה"ר ונתכוון לשבות למטה ורבי היא דאמר [י] כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות אמר להו רב נחמן [כ] ישר [א] וכן אמר שמואל [כ] אמרו ליה פתריתו בה כולי האי אינהו נמי הכי קא פתרי בה [ל] [אלא הכי] אמרו ליה קבעיתו ליה בגמרא אמר להו אין אתמר נמי אמר רב נחמן אמר שמואל הכא באילן העומד ברשות הרבים עסקינן גבוה עשרה ורחב ארבעה ונתכוון לשבות למטה ורבי היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות אמר רבא [ג] ל"ש אלא באילן העומד בתוך חוץ לעיבורה של עיר אבל אילן העומד בתוך עיבורה של עיר אפילו למעלה מעשרה הרי זה עירוב דמתא כמאן דמליא דמיא אי הכי חוץ לעיבורה של עיר נמי כיון דאמר רבא [מ] הנותן עירובו יש לו ארבע אמות הויא לה רשות היחיד ורשות היחיד עולה עד לרקיע אמר רב יצחק בריה דרב משרשיא הכא באילן הנוטה חוץ לארבע אמות עסקינן

ונתכוין

דנתכוון לשבות למטה. תירוצא הוא. הילכך למעלה מעשרה אין עירובו עירוב דבמקום שנתכוון לשבות שם שביתתו וכיון דאי הוה בעי למיסקל עירובי ומיכליה בשבת שהעירוב זוכה לו להיינו דין השמשות לא מצי מקיל דמייתי מרשות היחיד לרשות הרבים לא הוה עירובו עירוב וכגון דאילן רחב ד' והוי למעלה מי' דילמא רשות היחיד. למטה מי' עירובו עירוב ומע"ג למטה מי' כרמלית הוא דכל ג' עד ט' ברוחב ד' כרמלית היא כדאמרן בילקוט השמעת (שמות דף מ.) וקא מייתי ליה מברמלית לרה"ר הא מוקמי לה כרבי דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות: **והא משמשת באילן.** כי מקיל ליה ואמאי עירובו עירוב אפי' למטה מעשרה והא לא מצי מקיל ליה דשימוש באילן שבות הוא כדתנן (בילה דף ו:) אלו הן משום שבות לא עולין באילן. והוא הדין דאי למיפרך והא קא מייתי מברמלית לרשות הרבים אלא מע"ג דאילן דמשתמש באילן שבות הוא ואפילו הכי לא גזרו עליו בין השמשות דדין השמשות קנייתא עירוב וכיון דהיכא שעתא מצי מקיל ליה מעלמא מעולה הרמויה לו בשותפי שבת (שבת קנג.) מפרש מאי רבי ומאי רבנן: **עיבורו של עיר.** כל דיתי שיעמו בתוך שבעים אמה ושיירים לעיר קרי עיבורה של עיר בפרק בילד מעברין (לקמן דף מז.): **אבל באילן העומד בתוך עיבורה של עיר.** כגון שהיה עיר בתוך שלפים אמה של עירו והיה רוצה לילך עוד אלפים והניח עירובו בתוך העיר באילן העומד בתוך עיבורה של עיר: **לפי' למעלה מעשרה.** והוא נתכוון לשבות למטה עירובו עירוב: **דמפח.** מתוך שהיא מוקפת י"שוב מחילות (ע) ואינה מגולה מזינא לה כמאן דמליא עפרא והוי כמאן דנתכוון לשבות למעלה מעשרה ומע"ג דלי בעי למסקליה לא מצי מקיל ליה דהא אילן רשות היחיד ומתמיה רשות הרבים מזינן למקום שביתתו כלילו הוא גבוה למיהוי כלילו נתכוון לשבות למעלה ויקנה לו העירוב: **כיון דאמר רבא הנותן חוץ עירובו כו'.** לקמן בהאי פירקא (דף לה.) גבי נתגלגל מזון לתחום דקתני מתניתין אינו עירוב ואמר רבא לא שנו אלא שנתגלגל מזון לתחום אבל מזון אבעא חמות הנותן את עירובו יש לו ארבע אמות כלומר אבעא חמות שסביבותיו הוו ליה כמוקפות מחילות וכי היכי דהנותן את עירובו בצידי שבתחום ומקומו מזון לתחום מהלך את כולו ומוקה לו אלפים אמה דהוי כל הבית כולו הוא בתוך תחומו כדאמרינן לקמן בבילד מעברין (דף פח.) מנכי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה כו' הא נמי כל ארבע אמות הוו להו כבית ומצי לאיתויי מחוץ לתחום בתוך התחום אלמא לרבא כרשות היחיד הן לו: **ורשות היחיד עולה עד לרקיע.** ואפילו נתנו למעלה מעשרה הוא ועירובו ברשות היחיד הן ונהי דלא רשות היחיד ממש ניהו לגבי מיסורא דאוריימא למשקליה מחילן להתם דהא ליכא מחילה מיהו הוא ועירובו במקום אחד הוא רשותא דומיא דנותן בעיבורה של עיר דמזי ליה רבא כמאן דמליא: **גחילן.** שגופו נוטה חוץ לארבע אמות (ו) שהוא סוף התחום והניח עירובו בגופו חוץ לד' אמות:

והוא

סד א ב מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה י' ופ"ו מהל' עירובין הלכה ט' י סמג עשין ג טוש"ע או"ח סי' שז סעיף כב וסימן שמב ס"ג וסימן שט ס"ב: **סה** ג מיי' פי"ו מהל' עירובין הלכה ח טור ש"ע או"ח סי' שט סעיף ב:

רב ניסים גאון

אלא דנתכוון לשבות למטה הא קא משתמש באילן. במסכת יום טוב בפרק משילין אמרו אלו הן משום שבות [לא עולין באילן]. לא גזרו עליו בין השמשות, רבנן. כלומר שימוש אילן.

רבינו חננאל

החבר ששומע לחבר שאמר לעם הארץ מלא לך כלכלה זו, אכל החבר ששמע ואין צריך לעשר, דבודאי ההוא חבר קמא דא' ליה מלי לך כלכלה זו עשורי מיעשר עילוי מביתיה ואע"ג שאינו מן המוקף. סבר ניחא ליה למיעבד איסורא קלילא לתרום שלא מן המוקף, ולא ליעבדיה לעם הארץ איסורא רבה אכילת טבלים. ואבוה סבר לא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף, ולא חייש החבר (כעם) [לעם] הארץ אע"ג דעביד איסורא רבה, ולא ליעבד הוא איסורא קלילא. מתני' נתנו באילן למעלה מי' טפחים אינו עירוב וכו'. אוקימנא באילן העומד ברשות הרבים. ואם נתן עירובו למטה מי' טפחים כיון שנתכוון לשבות למטה הוא ועירובו במקום אחד הן. ואקשינן והא המשתמש באילן. ושנינן מתני' רבי היא, ותשמיש באילן משום שבות הוא, דתנן אילו הן (משתי) [משום] שבות לא עולין באילן כו', ורבי סבר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות, וקניית העירוב בין השמשות הוא. והנה בין השמשות לא היה אסור להשתמש באילן שנמצא אותה העת שקנה עירוב הוא ועירובו במקום אחד. אמר להו רב נחמן לר' (אחא) חייא בר אבא ולר' (יוסי) [אסי] ולרבא בר נתן ישרי, וכן אמר שמואל וכי כולי האי אתון קבעי פותרא בגמ'. אמר רבא לא שנו אלא באילן העומד חוץ לעיבורא של עיר, אבל בתוך עיבורא של עיר אפילו למעלה מעשרה עירובו עירוב, דעיר כמאן (דמידליא מיא) [דמליא דמיא]. אי הכי חוץ לעיבורה של עיר נמי (דקא) [דהא] אמר רבא המניח עירובו יש לו ד' אמות, הויא רשות היחיד ורשות היחיד עולה עד לרקיע. ושנינן הכא באילן הנוטה חוץ לד' אמות עסקינן

הגהות הב"ח

(ו) גמ' אלא דנתכוון לשבות שם וכן אמר שמואל יישר למרו ליה: (ז) רש"י ד"ה בין השמשות וכו' בשותפי שבת היא ומו לקמן דף: (ד) ד"ה בילון שנופו נוטה חוץ לד' אמות (שהוא סוף התחום) מע"מ וע"ש ס"ק מין זה:

גליון הש"ס

תום' ד"ה הבא באילן שנשמה וכו' דבירון דעיקרו מברמלית. עי' סוכה דף מג. תוספות ד"ה ויעבירנו:

מוסף רש"י

רשות היחיד עולה עד לרקיע. כל מזיז מלר בין לרה"ר, בין מזיז מלר בין מזיז עמוד בכה"ר גבוה י' ורחב ד', כנגדו עד לרקיע שם רשות היחיד עליו (שבת ז'). **כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות.** דשבות שגזרו מכמיס בילקוטי שבת לא גזרו עליה אלא בשבת ולאו בין השמשות (שבת ח'). **יישר.** יפה אמרת (שבת סג.) שפיר קאמרת (פסחים נג: חולין עה:). **הנותן עירובו יש לו ארבע אמות.** הוחיל ונתכוין לקנות שם שביתה, יש לו לארבע אמות. הוחיל ונתכוין לארבע אמות, דהוו ליה כמחומה, שאפילו הוא בלוף אמה מהלך את כולה ומוקה לה בלופים אמה (לקמן לה.).